

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه معاونت آموزش اداره ارزشیابی و امتحانات کمیسیون طرح سؤال		بسمه تعالی		امتحانات تجدیدی - شهریور ماه ۱۳۹۲	
		پایه :	۴	موضوع :	فقه ۱
نام کتاب: شرح لمعه- از الفصل الثالث فی کیفیه الصلاة تا ابتدای کتاب الصوم		تاریخ :	۹۲/۰۶/۰۹	ساعت :	۱۰:۳۰
لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)					

تستی

۱. حکم تکبيرة الاحرام و اذکار واجب و مستحب نماز از جهت عربیت چیست؟ ج ۲۰۳/۱
 - أ. در تمام آن‌ها عربی بودن واجب است ☐
 - ب. در هیچ کدام عربیت لازم نیست بجز تکبيرة الاحرام و حمد و سوره ☐
 - ج. فقط در تکبيرة الاحرام و اذکار واجب، عربیت لازم است ☒
 - د. در تمام اذکار نماز، عربی بودن واجب است بجز در تکبيرة الاحرام ☐
۲. لو جامع صلاة الآيات الحاضرة اليومية ... أ ۲۵۶/۱
 - أ. قدم ما شاء منهما مع سعة وقتها و لو تضيقت احدهما خاصة قدمها ☒
 - ب. قدم الحاضرة سواء في سعة وقتها ام ضيق الوقت ☐
 - ج. قدم الحاضرة في سعة وقتها و لو تضيقت احدهما خاصة قدمها ☐
 - د. قدم الآيات في سعة وقتها و في ضيق الوقت يجب تقدم الحاضرة ☐
۳. لو تبين للمأموم عدم الاهلية من الامام للإمامة بحدث أو فسق في الاثناء ... ج ۳۲۳/۱
 - أ. انفرد و بعد الفراغ يجب عليه إعادة الصلاة ☐
 - ب. يستمر و بعد الفراغ لا يجب عليه الاعادة ☐
 - ج. انفرد و بعد الفراغ لا يجب عليه الاعادة ☒
 - د. بطلت صلاته و بعد الفراغ يجب عليه الاعادة ☐
۴. کدام گزینه در مورد نصاب و زکات نقدین غلط است؟ د ۳۴۱/۱
 - أ. نصاب الذهب الاول عشرون ديناراً ثم اربعة دنانير ☐
 - ب. نصاب الفضة الاول مئتا درهم ثم اربعون درهماً ☐
 - ج. يشترط في النقدان لوجوب الزكاة النصاب و السكة و الحول ☐
 - د. المخرج في النقدین نصف العشر ☒

تشریحی

- * جاهل الحمد يجب عليه التعلم، فإن ضاق الوقت قرأ ما يحسن منها و هل يقتصر عليه او يعوّض عن الفائت؟ ظاهر الدروس الثاني. ثم إن لم يعلم غيرها من القرآن كرّر ما يعلمه بقدر الفائت و إن علم ففي التعويض منها او منه قولان مأخذهما كون الابعاض اقرب اليها و أن الشيء الواحد لا يكون اصلاً و بدلاً.
- ۲۱۲/۱
۱. أ. منظور از «هل يقتصر عليه او يعوّض عن الفائت» و مرجع ضمائر «التعويض منها او منه» را بیان کنید. ب. دلیل دو قول مطرح شده در «قولان مأخذهما ...» را بنویسید.
 - أ. هل يقتصر: اگر کسی مقداری از حمد را بلد نبود تنها آن مقداری را بخواند که بلد است، اما آیا بر آن مقدار اکتفا کند یا به جای آن مقداری که بلد نیست باید چیز دیگری بخواند؟ مرجع ضمیر در منها: سورة الحمد. منه: غير سورة الحمد (یا ما يعلم من القرآن)
 - ب. یک قول می‌گوید: عوضی که به جای مقداری از حمد می‌خواند که بلد نیست را از خود سورة حمد (مقداری که بلد است) انتخاب کرده و بخواند زیرا بعض از حمد (که بلد است) اقرب به سورة حمد است لذا همان اقرب به مقدار مجهول را می‌خواند که بعض خود حمد است. قول دیگری می‌گوید سورة حمد نمی‌تواند هم اصل باشد و هم به عنوان بدل آن اصل به کار رود پس مقداری را که انتخاب می‌کند از جای دیگر قرآن باید باشد.

- * (در بحث ارکان نماز): اما التحريمه فهي التكبير المنوي به الدخول في الصلاة فمرجع ركنيتها الى القصد لأنها ذكر لا تبطل بمجرد. و اما الركوع يتحقق بالانحناء الى حذّه و ما زاد عليه واجبات زائدة عليه و يتفرع عليه بطلانها بزيادة كذلك و ان لم يصحبه غيره. ۲۳۴-۲۳۵/۱
۲. أ. منظور از «مرجع ركنيتها إلى القصد» در تکبيرة الاحرام چیست؟ ب. جمله «يتفرع عليه بطلانها...» را توضیح دهید.

أ. یعنی در تکبیر الاحرام، مهم نیت است که به وسیله نیت می توان تکبیر را از ارکان نماز به حساب آورد، پس هر تکبیری - و لو نیت دخول در نماز را نداشته باشد - رکن به حساب نمی آید بلکه تکبیر به نیت دخول در نماز، رکن است. ب. یعنی تحقق رکوع به این است که به حد رکوع خم شود و لو بقیة اذکار را نگوید و فرع این مطلب آن است که اگر شخصی به حد رکوع خم شود - و لو بدون گفتن اذکار - و این خم شدن او، اضافه بر رکوع واجبش باشد، نمازش باطل می شود، پس معلوم می شود رکوع در صورتی محقق می شود که به اندازه رکوع خم شود.

* مَن عَزَلَ الزَّكَاةَ لِعَذْرِ مَانِعٍ مِّنْ تَعْجِيلِ اخْرَاجِهَا ثُمَّ تَلَفَتْ بَعْدَ الْعَزْلِ بِغَيْرِ تَفْرِيطٍ لَمْ يَضْمَنْ وَ لَوْ كَانَ لَا لِعَذْرِ ضَمْنٍ مُّطْلَقاً إِنَّ جُوزَنَا الْعَزْلَ مَعَهُ وَ تَظْهَرُ فَائِدَةُ الْعَزْلِ فِي انْحِصَارِهَا فِي الْمَعْزُولِ فَلَا يَجُوزُ التَّصَرُّفُ فِيهِ وَ نَمَاؤُهُ تَابِعٌ. ۳۶۳/۱

۳. أ. معنای «عزل» و منظور از «مطلقاً» و مرجع ضمیر «معه» را در جمله «ضمن مطلقاً إن جوزنا العزل معه» بیان کنید. ب. فائده بحث مزبور را توضیح دهید.

أ. عزل: تعیین زکات در مال خاصی به اندازه زکات به نیت زکات. مطلقاً: تلف، چه با تفريط باشد چه بدون تفريط. معه: ای مع عدم العذر. ب. وقتی عزل کردیم زکات منحصر در همین مال خواهد بود و تصرف در آن جایز نیست و اگر نمایی داشته باشد مال مستحق زکات است. اما اگر عزل نکردیم مال صاحب مال خواهد بود و نمائش هم برای او است.

* لو دخل عليه الوقت حاضراً بحيث مضى منه قدر الصلاة بشرائطها المفقودة قبل مجاوزة الحدين أو ادركه بعد انتهاء سفره أتم الصلاة فيهما عملاً بالأصل. ۴. منظور از «قدر الصلاة بشرائطها المفقودة» و «مجاوزه الحدين» و «الأصل» را بیان کنید. ۳۱۲/۱

قدر الصلاة بشرائطها: از اول وقت به اندازه یک نماز کامل با شرائط مفقود آن نماز، وقت داشته باشد. منظور از شرائط مفقوده یعنی طهارت مصلی، طهارت لباس، و ... دیگر شرائطی که هر شخصی باید برای نمازش تهیه کند. مجاوزة الحدين: دو حد ترخص: شنیده نشدن اذان، دیده نشدن دیوارها. الاصل: اصالة الاتمام. اصل در هر نمازی، تمام خواندن است.

* المصلی خلف من لا یقتدی به لكونه مخالفاً یؤذن لنفسه و لا یؤم الأمی القارئ و یقدم الأقرأ من الأئمة لو تشاحوا. ۳۲۵/۱-۳۲۴

۵. با توجه به متن، منظور از عبارتهای زیر را بیان کنید.

- أ. المصلی خلف من لا یقتدی به: کسی که بخاطر تقیه پشت سر مخالف (عامی مسلک) نماز می خواند.
- ب. الأمی: مَنْ لَا یَحْسَنُ قِرَاءَةَ الْحَمْدِ وَ السُّورَةِ أَوْ إِبْعَاضُهَا.
- ج. الاقرأ من الأئمة: الاجود اداءً و اتقاناً للقراءة و معرفة احكامها و محاسنها.
- د. تشاحوا: ای تنازعوا (امامان جماعت با هم نزاع کنند).

* صلاة الخوف مقصورة سفرًا أجماعاً و حضراً على الاصح للنص و حجة مشترط السفر بظاهر الآية «وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمْ...» حيث اقتضت الجمع مندفة بالقصر للسفر المجرد عن الخوف و النص محكم فيهما. ۳۰۱/۱

۶. نحوه استدلال به آیه شریفه و پاسخ آن را بنویسید.

استدلال اگر خوف در حضر باشد موجب قصر نماز نمی شود چون در آیه شریفه خداوند خوف و سفر را با هم موجب قصر دانسته است پس شرط صلات خوف، سفر هم هست. جواب: اگر این چنین باشد و برای شکسته شدن نماز، خوف و سفر باید با هم جمع شود پس باید بگوییم سفر به تنهایی هم موجب قصر نمی شود در حالی که تمام فقهاء، سفر به تنهایی را موجب قصر می دانند.

* و لو جهل عين الفائتة من الخمس صلى صباحاً و مغرباً معينين و اربعاً مطلقاً و المسافرين ... ۲۸۸/۱

۷. مسأله را توضیح داده، وظیفه مسافر را در این موارد بنویسید.

اگر از کسی نمازی قضا شود ولی دقیقاً نمی‌داند چه نمازی است یک نماز صبح و یک نماز مغرب و یک نماز چهار رکعتی مردد بین ظهر و عصر و عشاء می‌خواند ولی مسافر تنها یک نماز دو رکعتی مردد بین صبح و ظهر و عصر و عشاء و یک نماز مغرب می‌خواند.

* ذهب المرتضى و ابن جنيد إلى وجوب تأخير أولى الاعذار الى آخر الوقت محتجين بإمكان إيقاع الصلاة تامة بزوال العذر و جوزّه الشيخ الطوسي أول الوقت و هو الاقرب لمخاطبتهم بالصلاة من اول الوقت باطلاق الامر فتكون مجزئة للامتنال. ۲۹۴/۱

۸. ادعا و دليل سيد مرتضى و شيخ طوسي را تقرير نماييد.

سيد مرتضى ادعا نموده کسی که صاحب عذری است می‌باید نمازش را تا آخر وقت به عقب بیاندازد زیرا ممکن است در آخر وقت عذرش از بین برود و بتواند نمازش را کامل بخواند اما مرحوم شیخ طوسی می‌گوید می‌تواند نمازش را اول وقت بخواند زیرا امر الهی (اقم الصلاة لدلوك الشمس ...) اطلاق دارد و چون شخص صاحب عذر که اول وقت نماز می‌خواند این امر را امتثال کرده است پس نمازش مجزی است.

۹. تعیین کنید که در هر مورد، چند گوسفند باید برای زکات پرداخت شود. ۳۳۶/۱

ا. ۴۰ گوسفند:	یک گوسفند	ب. ۱۲۱ گوسفند:	دو گوسفند
ج. ۲۰۱ گوسفند:	سه گوسفند	د. ۳۰۱ گوسفند:	چهار گوسفند
ه. ۴۰۰ به بالا:	هر صد گوسفند یک گوسفند.		